

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІНСТИТУТУ ПРИМИРЕННЯ СТОРІН В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

В основі адміністративно-правового спору лежить конфлікт, який виникає між фізичними та юридичними особами, а з іншого боку, і органами публічної влади. На сьогоднішній день в адміністративному законодавстві присутній такий правовий інститут, як примирення сторін. Але не має ретельного та науково-теоретичного обґрунтування та застосування цього процесуального інституту в Україні. Тому цей правовий інститут потребує дослідження, та навіть знаходження деяких шляхів удосконалення судової системи в цьому напрямі.

Проблему даного інституту досліджували такі вчені, як В. Бевзенко, Д. Проценко, Л. Сало, О. Сидельников, Г. Ткач, Л. Юхтенко. Інститут примирення сторін - це потужний механізм, який може забезпечити реальну дієвість принципу процесуальної економії часу, а також забезпечити економію коштів.

Адміністративне судочинство будується на принципах рівності учасників процесу, змагальності та їх диспозитивності, а також передбачається право сторін на їх примирення, але судова практика показує, що в судах адміністративної юрисдикції рідко застосовується інститут примирення сторін [1].

На кожній стадії та в будь-якій інстанції є встановлені на рівні КАС України норми, за якими суд зобов'язаний надати можливість сторонам примиритися. А саме Ст.190 КАС України передбачає, що сторони можуть повністю або частково врегулювати спір на основі взаємних поступок. Суддя під час проведення попереднього судового засідання (ст.185 КАС України) роз'яснює сторонам можливості щодо примирення, а під час судового розгляду (ст.187 КАС України) лише з'ясовує, чи не бажають сторони примиритися. Ст.190 КАС України передбачає, що сторони можуть примиритися протягом усього часу судового розгляду або заявити клопотання про надання їм часу для примирення [2].

У ст. 294 КАС України зазначено про можливість примирення на стадії апеляційного розгляду адміністративної справи. У свою чергу ст. 219 КАС України регулює питання примирення сторін під час

касаційного провадження. Також можливе примирення сторін у процесі виконання судового рішення (ст. 262 КАС України) [1].

Ще одна проблема під час застосування інституту примирення в адміністративних справах зумовлюється насамперед тим, що обов'язковою стороною в спорі є суб'єкт владних повноважень - орган державної влади чи місцевого самоврядування, який через свої повноваження жодним чином не може погодитися на взаємні поступки з другою стороною спору.

На думку, В.М.Бевзенка, примирення між сторонами в адміністративній справі унеможливує здійснення правової оцінки рішень, дій чи фактів бездіяльності суб'єктів владних повноважень, захисту, відновлення чи визнання порушених (оспорюваних) суб'єктивних прав, свобод, законних інтересів публічного характеру. Це сприятиме приховуванню фактів прийняття, а саме вчинення суб'єктом владних повноважень рішень, дій чи бездіяльності, які не відповідають умовам, передбаченим КАС України [1].

Втім не варто виступати за категоричну відмову від застосування інституту примирення сторін в адміністративному судочинстві, а на противагу всьому що було сказано вище потрібно доцільно визначити у КАС України ті категорії справ, де можливо застосувати процедуру примирення. Це мають бути справи, які будуть стосуються індивідуальних адміністративних актів, тобто ті, які поширюються на конкретну особу чи на визначене коло осіб. Якщо говорити про оскарження нормативних адміністративних актів, то справа повинна бути розглянута по суті. Судове рішення має містити в собі обґрунтування законності або незаконності рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень. Також процедура примирення не повинна суперечити публічному інтересу, і в КАС України має бути стаття, у якій будуть чітко передбачені вимоги, яким би мала відповідати угода про примирення. Наразі незрозумілою залишається форма та навіть назва такої угоди. Одні сторони укладають угоди про примирення, а інші мирові угоди.

Варто зазначити, що дієвим інститут примирення сторін буде лише тоді, коли суд дійсно ґрунтовно оцінюватиме умови примирення на предмет законності.

Проаналізувавши судову практику, можна зробити висновок, що ключовим завданням держави у сфері правосуддя є саме проведення дієвої судової реформи, яка забезпечила б належний захист прав і свобод громадян, інтересів юридичних осіб у судовому порядку. Проте розглянувши суди різних інстанцій варто зауважити, що

адміністративні суди відповідально ставляться до обов'язку про перевірку умов примирення на предмет законності [3; 4].

Примирення сторін обов'язково повинно бути компромісним характером, бо в разі відсутності взаємних поступок буде мати місце не примирення, а відмова від позову позивачем чи визнання позову відповідачем. А примирення можливе лише тоді, коли кожна сторона поступається своїм інтересом задля урегулювання спору.

Хотілось би звернути увагу на українсько-канадський проект який має назву «Суддівська освіта - для економічного зростання», у межах якого пілотні суди України та учасники судових процесів уже змогли відчути позитивні сторони запровадження в суді досудового врегулювання спору за допомогою судді. Щоправда, сторони не дуже часто погоджувалися на експеримент щодо проведення переговорів із досудового врегулювання спору за допомогою судді, і ставилися до нього насторожено. Проте навіть незначний досвід свідчить про корисність такої процедури для створення незалежного й справедливого суду та відновлення довіри суспільства до судочинства [5, с.88].

Варто звернути увагу і на Рекомендації Ради Європи в галузі адміністративного судочинства та адміністративного права. Відповідно до цієї Рекомендації інститут примирення сторін буде дієвим, якщо: передбачати можливість судового контролю під час примирення сторін, передбачити дотримання принципів рівності та безсторонності, передбачати забезпечення сторін у спір відповідною інформацією про можливість використання процедури примирення, забезпечувати незалежність і безсторонність судді [4].

Проаналізувавши норми КАС України, можна стверджувати, що статті, які регулюють інститут примирення сторін, цілком відповідають Рекомендаціям Ради Європи в галузі адміністративного судочинства та адміністративного права. Доповнюючи все вищесказане, можна зробити висновок, що інститут примирення сторін в адміністративному судочинстві повинен діяти. Те, що цей інститут доволі рідко застосовується в Україні, напевно, на сьогоднішній день є проблемою більше на рівні інтелектуальності, а не на рівні законодавчого врегулювання. Також потрібно звернути увагу на те, що в адміністративному судочинстві повинен більш частіше застосовуватися правови й інститут примирення сторін.

Література:

1. Бевзенко В. М. Примирення в адміністративному судочинстві України: спадок цивільного процесуального законодавства чи дієвий засіб врегулювання публічно-правових спорів? / URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/3971/%C1> (дата звернення : 23.10.2018)

2. Кодекс адміністративного судочинства України: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення : 23.10.2018)

3. Гевко В.В. Реформа українського правосуддя : очікування та ризики /В.В.Гевко// Вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. 2013 р. №4 С.35-38

4. Рекомендації Ради Європи в галузі адміністративного судочинства та адміністративного права : [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/7442A47E](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/7442A47E) B0B374B9C2257D8700495F8B (дата звернення : 23.10.2018)

5. Юхтенко Л. Р. Процедура примирення в адміністративному судочинстві: дискусійні аспекти доцільності застосування / URL : http://yurvisnyk.in.ua/v6_2014/16.pdf (дата звернення : 23.10.2018)

Стефанова Г.Г.,
студентка 4 курсу ННІ № 1 НАВС

ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ СЛІДЧОГО ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Для успішного виконання завдань забезпечення належного правопорядку і громадської безпеки у державі має бути високий рівень підготовленості працівників Національної поліції до ефективних дій у штатних та екстремальних ситуаціях. Діяльність працівників поліції у надзвичайних умовах вимагає відповідних вмінь і особливих навичок.

Незважаючи на численні спроби знайти загальні підходи, в працях дослідників існує багато визначень особистості, що пов'язано з багатозначністю цього поняття. Точку зору, згідно з якою особистість – це людина, яка є носієм певних якостей, поділяє багато дослідників, особливо психологів, але щодо якостей, які є визначальними, існують різні думки. Так, для В.М. Мясичева – це відношення, для К.К. Платонова – свідомість, для Л.І. Божович – позиції та мотиви тощо [1, с. 235].